

P. 6, 2, 23. मर्दसवेशम् Schol. — Vgl. सावेश्य.

सवेशीय n. मरुत्तं °यम् N. eines Sāman Ind. St. 3, 228, b.

1. सव्यं UNĀDIS. 4, 109. 1) adj. a) *link* AK. 3, 2, 34. H. 1466. an. 2, 385. fg. MED. j. 60. HALĀJ. 4, 71. कृत्त RV. 8, 24, 5. Ross 1, 82, 5. 8, 4, 8. AV. 7, 26, 8. 30, 8. पार्थ 12, 1, 34. धृति 15, 8, 3. CAT. Br. 2, 4, 2, 6, 2, 12. 3, 8, 2, 27. पाणि 1, 1, 2, 7. 14, 1, 2, 8. नासिका 11, 2, 2, 4. TS. 5, 3, 2, 4. 5. AIT. Br. 3, 26. KAUC. 18. 26. 42. ÂCV. ÇR. 1, 11, 8. GOBH. 2, 2, 16. KAUSH. UP. 2, 11. 15. M. 2, 63. 72. R. 3, 52, 9. 66, 4. 75, 6. VARĀH. BRH. S. 51, 41 (unächt). BHĀG. P. 3, 19, 9. 4, 6, 38. 5, 23, 5. सव्यदक्षिणयोर्पत्र विशेषो नोपलभ्यते Spr. (II) 6961. °दशाफल Verz. d. Cambr. H. 73. °ज्ञानुविज्ञानु (die ältere Ausg. सव्यं ज्ञा°) eine best. Art zu kämpfen HARIV. 15978. °बाहु desgl. 15979 (nach der Lesart der neueren Ausg.). — b) *widrig* H. an. MED. — c) *recht* (Gegens. von *link*) H. an. VARĀH. BRH. S. 58, 39. 66, 2. 89, 1. 93, 9. Vgl. KERN's Uebersetzung 17, N. 2. — 2) adverbial gebrauchte Casus des adj. a) सव्यम् α) *links*: परिक्रामति KAUC. 29. सव्यं दक्षिणमेव च (सव्यद° ed. Bomb.) R. 2, 92, 13. (मृगपक्षिणाः) तं सव्यं चक्रुः R. 3, 64, 15. BHĀG. P. 1, 14, 13. लेखनं सव्यदक्षिणम् AV. PARIC. in Ind. St. 10, 318. — β) *rechts* SŪRIAS. 12, 55. GOL. TRIPR. 9. ÂRJABH. 4, 16. सव्यापसव्यम् GOL. BHUVANAK. 31. — b) सव्येन α) *links* CAT. Br. 11, 4, 2, 3. KĀTJ. ÇR. 3, 7, 18. 4, 1, 10. BHĀG. P. 5, 21, 8. — β) *rechts* (südwärts) VARĀH. BRH. S. 24, 10. 95, 10. — c) सव्या *links*: न दक्षिणा वि चिकित्ते न सव्या RV. 2, 27, 11; vgl. सव्याप्रष्टि fg. — d) सव्ये dass. Spr. (II) 4149. अ° *rechts* ebend. — e) am Anf. eines comp. ohne Flexionszeichen. α) *links*: सव्यापतं कृत्वा वेषं विपरिवर्त्य च MBH. 4, 809. — β) *rechts*: वामसव्यरुत VARĀH. BRH. S. 86, 72. — 2) m. a) *der linke Arm, die linke Hand*: सव्येन यमति ब्राधतः RV. 1, 100, 9. 5, 36, 4. 8, 70, 6. TBR. 1, 7, 20, 1. CAT. Br. 11, 4, 2, 1. KĀTJ. ÇR. 2, 3, 34. 5, 5, 19. JĀN. 1, 283. — b) *der linke Fuss* KĀTJ. ÇR. 3, 1, 18. 19, 4, 10. KAUC. 90. GOBH. 2, 2, 11. fg. — c) ein N. Vishṇu's ÇĀNDAM. im ÇKDR. — 3) n. (sc. पक्षोपवीत) *die über der linken Schulter getragene heilige Schnur*: सव्यं कृत्वा *die heilige Schnur über die linke Schulter legend* Schol. zu KĀTJ. ÇR. 258, 10. 262, 11. कृत° so v. a. पक्षोपवीतिन् 513, 17. 524, 17. — 4) Bez. einer der zehn Weisen, auf welche eine Eklipse erfolgen kann (die rechte Seite), VARĀH. BRH. S. 5, 43. °गते तमसि 44. — Vgl. अय°, प्र°, प्रति°, सुषव्य.

2. सैव्य m. N. pr. eines Schützlings des Indra RV. 10, 49, 5. ein Âṅgīrasa und Liedverfasser von RV. 1, 51-57 RV. ANUKR.

सव्यचारिन् adj. = सव्यसाचिन् (wie die ed. Bomb. hier auch liest): Kṛṣṇa MBH. 13, 6901.

सव्यञ्जन (2. स + व्य°) adj. *nebst Consonanten* TS. PRĀT. 1, 43. *mit einem Consonanten verbunden* Comm. zu 2, 23. RV. PRĀT. 18, 17. 20.

सव्यर्तम् (von 1. सव्य) adv. 1) *links* (auf der unrecchten, üblen Seite) LĪTJ. 9, 2, 13. नि सव्यतः सोदि दस्युः RV. 2, 11, 18. मा सव्यतः कुर्वन् *zu meiner Linken sich stellend* MBH. 5, 7176. — 2) *rechts* VARĀH. BRH. S. 30, 24; vgl. KERN's Uebersetzung 17, N. 2.

सव्यभिचार (2. स + व्य°) adj. *möglicher Weise falsch, nicht absolut zutreffend*; m. *Unsicherheit, Unbestimmtheit*: हेत्वभास NĀJAS. 1, 2, 45. अनेकात्मिकाः सव्यभिचारः 46. SARVADARÇANAS. 114, 6. 7. TARKAS. 40. °पूर्वपत्तरुस्य Verz. d. Oxf. H. 244, b, 10. सव्यभिचारे नाम सव्यभिचर्यं य-

था भवेदिदमौषधमस्मिन्व्याधौ वैगिकमथ वा नेति KARAKA 3, 8.

सव्यष्ट्र so v. a. सव्यष्टा. °ष्टारम् CAT. Br. 5, 4, 2, 18. °ष्टारथी 2, 4, 9. 3, 2, 8. 4, 2, 17. — Vgl. सव्येष्ट्र.

सव्यष्टा adj. AV. PRĀT. 2, 95. P. 8, 3, 97. *links stehend, der Kämpfer auf dem Streitwagen*: इन्द्रः सव्यष्टाश्चन्द्रमाः सारथिः AV. 8, 8, 23. — Vgl. सव्येष्ट.

सव्यसाचिन् adj. (auch) *mit der linken Hand vertraut, mit beiden Händen geschickt*: Vishṇu-Kṛṣṇa MBH. 13, 6901 (nach der Lesart der ed. Bomb.). PĀNĀR. 4, 3, 131. m. Bein. Arjuna's TRIK. 2, 8, 17. H. 708. BHAG. 11, 33. MBH. 3, 12006. 4, 1246. 1376. उभौ मे दक्षिणौ पाणी गाण्डीवस्य विकर्षणे । तेन देवमनुष्येषु सव्यसाचीति मा विदुः ॥ 1386. Spr. (II) 3293. Verz. d. B. H. 116, 8.

सव्याधि (2. स + व्या°) adj. *krank* Z. d. d. m. G. 27, 79.

सव्यानत adj. *links geneigt, n. eine best. Art zu kämpfen* HARIV. 15980 nach der Lesart der neueren Ausg., सव्योन्नत *links gehoben* die ältere Ausg.

सव्याप्रष्टि (स° + प्र°) m. *das auf der Wildbahn links laufende Pferd* CAT. Br. 5, 1, 4, 9. — Vgl. दक्षिणाप्रष्टि.

सव्यायुग्यं (स° + युग्य) m. *das linke Jochpferd* CAT. Br. 5, 1, 4, 7. 9. 9, 4, 2, 11. — Vgl. दक्षिणायुग्य.

सव्यावृत् (सव्य + आ°) adj. *nach links sich umwendend* ÂCV. ÇR. 5, 17, 6. व्रजति 6, 2, 6. GĀBJ. 4, 4, 9. LĪTJ. 1, 9, 17. KAUC. 124.

सव्यावृत्त adj. *nach links gedreht*: कुशमुष्टि KĀTJ. ÇR. 1, 3, 23. KAUC. 124.

सव्याशून्य (सव्य + अ°) adj. *von der Linken nicht losgelassen* KĀTJ. ÇR. 24, 4, 4. 8, 12.

सव्याकृति (2. स + व्य°) adj. *nebst den Ausrufen भूस्, भुवस् und स्वर* AMRTAN. UP. in Ind. St. 9, 27. °क (f. आ) dass. JĀN. 1, 238. °प्रणवक adj. *nebst diesen Ausrufen und घ्राम्* M. 11, 248. Statt स्रष्टारं सव्याकृतिस्य HARIV. 7432 liest die neuere Ausg. स्रष्टारं रंसं (r-s richtig NILAK.) व्या°.

सव्येतर (1. सव्य + इ°) adj. *recht* (Gegens. *link*) MBH. 5, 3694. HARIV. 10526. SUÇR. 1, 276, 9. RAGH. 12, 90. 13, 43. 14, 49. PĀNĀR. 3, 11, 6. n. Bez. einer best. Art zu kämpfen HARIV. 15979.

सव्येतरतम् adv. *links und rechts* BHĀG. P. 4, 8, 79.

सव्येष्ट्र adj. so v. a. सव्यष्टा. °सारथी TBR. 1, 7, 2, 1. der Comm. versteht darunter zwei Wagenlenker, den einen *rechts*, den andern *links*. °ष्टा PAT. zu P. 8, 3, 97. सव्येष्ट्र m. *Wagenlenker* H. 760, Schol. HALĀJ. 2, 294.

सव्येष्ट्र UNĀDIS. 2, 102. Declination VOP. 3, 65. = सव्यष्ट्र. °ष्टा सारथिः PAT. zu P. 8, 3, 97. m. = सारथि AK. 2, 8, 2, 28. H. 760.

सव्योत्तान (1. सव्य + उ°) adj. *nach links ausgestreckt*: die Hände ÇĀNKH. ÇR. 5, 8, 5. GOBH. 4, 3, 19.

सव्योन्नत s. u. सव्यानत.

सत्रण (2. स + त्रण) adj. *wund*: पौदै MBH. 3, 16862. शुक्र Bez. einer Krankheit des Schwarzen im Auge SUÇR. 2, 311, 13. 16. *schadhaft, mit einem Fehler behaftet* HARIV. 12245 (die neuere Ausg. hat eine andere, gegen das Metrum verstossende Lesart).

संत्रत (2. स + त्रत) adj. 1) *sich ineinanderfügend, harmonisch, zusammenpassend*: यूवोः सिक्ता विषुत्रपाणि संत्रता RV. 6, 70, 3. यावोपथिवी वरुणाप्य संत्रते 10, 65, 8. सन्पञ्चः संत्रता भूवा AV. 3, 30, 3. KAUC.